

KRYSTIAN ZIAJA
Wydział Teologiczny, UO

Wkład biblistów środowiska opolskiego w rozwój bibliistyki w Polsce¹

Środowisko biblistów związanych z Opolszczyzną jest w porównaniu z innymi w Polsce stosunkowo młodym. Uwarunkowania historyczno-polityczne tego regionu sprawiły, że WSD w Opolu – Nysie powstało dopiero w 1949 r. Wykładowcami byli bibliści z innych środowisk: ks. Józef Jelito (Stary Testament); ks. Jan Drozd SDS (Nowy Testament). O biblistach środowiska opolskiego możemy mówić w jakimś stopniu od momentu podjęcia wykładów przez absolwentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego wywodzących się z diecezji opolskiej; były to lata 60. XX w. Należeli do nich: ks. Antoni Kubik (Stary Testament) oraz ks. Janusz Czerski (Nowy Testament). W 1986 r. powstała w Opolu filia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a w 1994 r. – Uniwersytet Opolski. Powstał on w wyniku połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu i opolskiej filii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Był to pierwszy w Polsce po 1989 r. Wydział Teologiczny, stanowiący integralną część państwowego uniwersytetu. Wydział ten, erygowany przez Kongregację Wychowania Katolickiego (dekret z 12.09.1994 r., N. 1328/93), jest również uczelnią katolicką na prawach papieskich. I wydaje się, że od tego momentu można mówić w pełni o biblistach środowiska opolskiego. Aktualnie należą do nich: ks. prof. zwyczajny Janusz Czerski; o. prof. zwyczajny Sebastian Jasiński OFM; ks. dr hab. Krystian Ziaja; ks. dr Wacław Borek oraz ks. dr Andrzej Demitrów.

Zanim zostaną przedstawione sylwetki tworzących dzisiaj opolskie środowisko biblijne, należy wspomnieć o nieżyjących już: ks. dr. Antonim Kubiku i ks. dr. Bernardzie Poloku.

¹ Artykuł opublikowany w: „Zeszyty Naukowe Stowarzyszenia Bibliistów Polskich”, 10 (2013), s. 489–500.

Ks. dr Antoni Kubik
(9.06.1926 – 14.01.1978)

W latach 1955–1958 studiował Pismo Święte na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, specjalizując się w zakresie Starego Testamentu. KUL opuścił ze stopniem licencjata teologii. W 1959 r. bp Franciszek Jop mianował go profesorem Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie i Opolu. Do 1962 r. wykładał wszystkie przedmioty biblijne. Mimo to solidnie przygotowywał się do wykładów, o czym świadczą liczne pozostawione po nim skrypty. Wykazał się w tym czasie niezwykłą wprost pracowitością. Mimo zapracowania zdołał dokończyć dysertację doktorską na temat: *Geneza Tablicy Narodów Rdz 10* i 6 maja 1961 r. został promowany na KUL-u na doktora teologii. Od 1962 r. aż do końca swojej pracy w Seminarium wykładał Stary Testament, teologię biblijną, historię biblijną i archeologię, wstęp ogólny do Pisma Świętego oraz języki biblijne. Gromadził książki i czasopisma, dużo czytał, brał aktywny udział w spotkaniach biblistów, pisał artykuły. Spośród jego prac na pierwszym miejscu należy wymienić jego opracowanie *Prorocy mniejsi*, które stanowi część *Wstępu do Starego Testamentu*, podręcznika akademickiego wydanego w Poznaniu – Warszawie w 1973 r. Opracowanie to zdobyło sobie bardzo wysoką ocenę specjalistów. Opublikował ponadto m.in. następujące artykuły: *Wojna synów światłości z synami ciemności*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 10 (1957), 428–435; *Tablica narodów (Rdz 10), jej struktura literacka i czas powstawania*, RTK 10 (1963) z. 2, 45–68; *Terminologia soteriologiczna w Starym Testamencie (Jahwe-Zbawca)*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 18 (1965); *Teoria o rodzajach literackich*, „Rocznik Teologiczny Śląska Opolskiego” 1 (1968); *Mesjasz pokornym Królem Pokoju u Za 9,9-10*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 3 (1973); *Egipt faraonów a exodus Jakobitów*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 4 (1974).

Ks. dr Bernard Polok
(1.01.1956 – 7.02.2012)

W 1981 r., czyli jako neoprezbiter, został skierowany przez biskupa opolskiego Alfonsa Nossola na studia specjalistyczne z biblistyki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Zakończył je w 1990 r. obroną pracy doktorskiej pt. *Idea Oblubieńca i Oblubienicy. Symbolika małżeńska Jahwe i Izraela w pismach prorockich*. W 1986 r. został wykładowcą egzegezy Starego Testamentu oraz języka hebrajskiego i greckiego w Wyższym Seminarium Duchownym Śląska Opolskiego w Nysie. Po utworzeniu w 1994 r. Uniwersytetu Opolskiego został adiunktem w Katedrze Egzegezy Ksiąg Starego Testamentu Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. W latach 2002–2011 był redaktorem czasopisma „Scriptura Sacra. Studia biblijne”.

Zainteresowania naukowe ks. Bernarda Poloka związane były z księgami prorockimi, co potwierdzają przykładowo następujące publikacje: *Izrael – Obietnica Mesjańska. Interpretacja teologiczna tekstu Iz 62, 1-5*; *Syjon w księdze Trito-Izajasza*; *Ezechiel – duszpasterz wygnańców. Interpretacja teologiczna tekstu Ez 3, 16b-21*; *Stróż domu Izraela. Analiza porównawcza Ez 3, 16b-21; 33, 1-9*; *Dzieje związku małżeńskiego Jahwe z narodem (Ez 16)*. *Małżeństwo Ozeasza – znakiem miłości Boga do Izraela? (Analiza tekstu Oz 2, 16-25)*; *Małżeństwo Ozeasza – znakiem kary Bożej dla Izraela? (Analiza tekstu Oz 2, 4-15)*; *Duch Jahwe w nauczaniu proroków*. Ks. Piolok jest także autorem książki: *Wprowadzenie do ksiąg Starego Testamentu*. Uważam, że jest to pozycja bardzo ważna dla studentów teologii, i to nie tylko naszego Wydziału. Sam autor, o czym czytamy w przedmowie, wyraża nadzieję, że jego dzieło „pomoże lepiej zrozumieć Stary Testament i wsłuchać się w niego tak, że dostrzeże się jego ciągle aktualne przesłanie dla chrześcijańskiej wiary”. Należy także zauważyć, że ks. Bernard Polok od dłuższego już czasu przygotowywał swoją pracę habilitacyjną, z księgi proroka Trito-Izajasza. Przedwczesna śmierć nie pozwoliła mu dokończyć zaplanowanego dzieła.

Sylwetki aktualnie tworzących opolskie środowisko biblijne.

Ks. prof. dr hab. Janusz Czerski
(ur. 19.01.1935 w Stanisławowie),
emerytowany kierownik
Katedry Egzegezy Ksiąg Nowego Testamentu

W latach 1954–1959 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym Śląska Opolskiego w Nysie i Opolu. Wcześniej, w latach 1952–1954, studiował na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej. W latach 1959–1963 odbył specjalistyczne studia biblijne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Tamże w 1961 r. uzyskał magisterium i licencjat z teologii na podstawie pracy: *Pieczęć i jej symbolika w Nowym Testamencie*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Feliksa Gryglewicza. Od 1962 r. jest wykładowcą Nowego Testamentu i języków biblijnych w WSD Śląska Opolskiego w Nysie i Opolu. W 1967 r. uzyskał stopień naukowy doktora teologii w zakresie biblistyki na podstawie rozprawy: *Idea świętości Boga w słownictwie Nowego Testamentu*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Feliksa Gryglewicza. W latach 1982–1983 odbył studia w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie. W latach 1986–1994 prowadził wykłady w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym, filii KUL w Opolu. W 1987 r. odbyło kolokwium habilitacyjne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie rozprawy: *Miłosierdzie w Ewangelii św. Mateusza*.

W 1989–1990 prowadził wykłady z teologii liturgii bizantyjskiej dla sekcji ekumenicznej Wydziału Teologii KUL w Lublinie. Od 1990 r. prowadzi wykłady na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. 1 października 1991 r. na wniosek Papieskiego

Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu oraz aprobaty Kongregacji *pro Institutione Catholica* mianowano go docentem na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu. 25 września 1993 r. otrzymał mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu. W latach 1994–2000 wykładał w Akademii Teologicznej we Lwowie (Ukraina). Od 1 października 1994 r. jest kierownikiem Katedry Egzegezy Nowego Testamentu na WT UO. 12 czerwca 1997 r. Prezydent RP nadał mu tytuł profesora, a 1 sierpnia 2000 r. został mianowany przez Ministra Edukacji Narodowej profesorem zwyczajnym w Uniwersytecie Opolskim. Ponadto należy zaznaczyć, że ks. Janusz Czerski w latach 1997–2001 był redaktorem naczelnym studiów biblijnych Wydziału Teologicznego UO „Scriptura Sacra”. Od 1977 r. jest duszpasterzem wiernych Kościoła greckokatolickiego w Opolu, a w 1999 r. został mianowany mitratem Kościoła greckokatolickiego.

Dorobek naukowy ks. Janusza Czerskiego jest bardzo duży, w związku z tym przedstawione zostaną tylko te dzieła, które niewątpliwie są jego wkładem w rozwój bibliistyki polskiej. W pierwszym rzędzie należy zwrócić uwagę na prace zwarte. Należą do nich:

Listy do Koryntian, w: M. PETER, M. WOLNIEWICZ (red.), *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, Poznań 1975 (1984²; 1994³); *Wstęp ogólny do Pisma świętego* (Diecezjalny Instytut Teologiczno-Pastoralny, filia KUL w Opolu, seria: Podręczniki 1), Opole 1987; *Ewangelie synoptyczne w aspekcie literackim, historycznym i teologicznym* (Opolska Biblioteka Teologiczna 12), Opole 1996; *Metody interpretacji Nowego Testamentu* (Opolska Biblioteka Teologiczna 21), Opole 1997; *Jezus Chrystus w świetle Ewangelii synoptycznych* (Opolska Biblioteka Teologiczna 42), Opole 2000; *Liturgikon bizantyński. Liturgia Eucharystyczna św. Jana Chryzostoma*, Opole 2002; *Księgi narracyjne Nowego Testamentu* (Opolska Biblioteka Teologiczna 59), Opole 2003; *Pierwszy List św. Pawła do Koryntian (1 Kor 1, 1–6, 20)* (Opolska Biblioteka Teologiczna 87), Opole 2006; *Pierwszy List do Koryntian* (Bibliotheca Biblica), Wrocław 2009; *Liturgie Kościołów Wschodnich. Liturgia Kościoła bizantyjskiego, ormiańskiego i koptyjskiego* (Liturgia – Musica – Ars 1), Opole 2009; *Ikona w Nowym Testamencie. Studium semantyczno-egzegetyczne pojęcia εἰκόν w Nowym Testamencie* (Bibliotheca Biblica), Wrocław 2011; *Metodologia Nowego Testamentu* (Opolska Biblioteka Teologiczna 126), Opole 2012.

Jego główne nurty badawcze dotyczą egzegezy Listów do Koryntian oraz metodologii Nowego Testamentu. Zajęcie się listami św. Pawła, zwłaszcza 1 Kor, zaowocowało komentarzami, o których już wspomniano, oraz wieloma artykułami. Oto niektóre z nich z ostatnich lat: *Centralne tematy teologiczne Pierwszego Listu św. Pawła do Koryntian*, „Scriptura Sacra” 6 (2002), nr 6, 155–172; *Retoryka w Pierwszym Liście św. Pawła do Koryntian*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 23 (2003), 133–145; *Chrystus podstawą jedności Kościoła. Analiza kontekstualna i lingwistyczna 1 Kor 3, 18–23*, w: J. WARZECHA (red.), *Słowo pojednania. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesiątych*

urodzin księdza Michała Czajkowskiego, Warszawa 2004, 220–225; *Słowo o Krzyżu antytezą mądrości świata. Analiza lingwistyczno-egzegetyczna 1 Kor 1,8-25*, w: P. MORCINIEC (red.), *Haurietis de fontibus. Społeczno-etyczne kwestie wczoraj i dziś* (OBT 78), Opole 2005, 15–23; *Obraz Kościoła w listach św. Pawła*, w: M. WORBS (red.), *W nurcie myśli Pawłowej* (Sympozja 75), Opole 2009, 87–91.

W nurcie zainteresowań ks. Janusza Czerskiego są również zagadnienia z metodologii Nowego Testamentu. Bardzo cieszy fakt ukazania się *Metodologii Nowego Testamentu* (Opole 2012). Poprzednie wydanie *Metody interpretacji Nowego Testamentu* z 1997 r., było już niedostępne. Ks. Janusz Czerski swoją publikacją ubogacił warsztat pracy bibliistów. Na uwagę zasługuje to, iż zajął się w swojej *Metodologii* nowymi metodami egzegezy Nowego Testamentu, a jeden z rozdziałów poświęcił historii oddziaływania tekstu.

Należy zwrócić uwagę jeszcze na jedną płaszczyznę zainteresowań ks. Janusza Czerskiego. Mianowicie na zainteresowania duchowością i liturgią Kościołów bizantyjskiego i koptyjskiego. Opublikował na ten temat kilka prac zwartych, o czym już wspomniano, oraz wiele artykułów. Oto niektóre z nich: *Mistagogiczny charakter Liturgii św. Jana Chryzostoma*, w: Z. GLAESER (red.), *„Kościoły siostrzane” w dialogu* (Ekumenizm i Integracja 8), Opole 2002, 198–209; *Pojęcie i symbolika ikony w duchowości bizantyjskiej*, w: M. LIS, Z.W. SOLSKI (red.), *Ikony niewidzialnego* (Opolska Biblioteka Teologiczna 63), Opole 2003, 73–76; *Ikona w kulturze i duchowości bizantyjskiej*, „Indeks” 45–46 (2003), nr 7–8, 50–53; *Mistagogiczna interpretacja Liturgii bizantyjskiej*, w: H.J. SOBECZKO, Z. SOLSKI (red.), *Liturgia w świecie widowisk* (Opolska Biblioteka Teologiczna 82), Opole 2005, 77–85; *Liturgia bizantyjska ikoną historii zbawienia*, w: W. DELUGA, M. JANOCHA (red.), *Studia nad sztuką bizantyjską i pozabizantyjską* (Series Bizantina V), Warszawa 2007, 10–16; *Mistagogiczna interpretacja Liturgii św. Jana Chryzostoma w Kościele bizantyjskim*, w: N. WIDOK (red.), *Czasy Jan Chryzostoma i jego pasterska pedagogia* (Opolska Biblioteka Teologiczna 105), Opole 2008, 61–76; *Bogurodzica w liturgii bizantyjskiej Bożego Narodzenia*, „Salvatoris Mater” 4 (2008), nr 40, 142–151; *Dynamika słowa w Liturgii bizantyjskiej*, w: H.J. SOBECZKO, Z.W. SOLSKI, *Słowo i gest* (Opolska Biblioteka Teologiczna 115), Opole 2009, 39–45; *Ikonoostas w kościołach bizantyjskich oraz jego teologiczna i liturgiczna funkcja*, „Liturgia Sacra” 15 (2009), nr 2, 231–243; *Liturgia słowa w liturgii eucharystycznej Kościoła bizantyjskiego*, w: A. ŻĄDŁO (red.), *Praedicamus Christum crucifixum. Słowo Boże w liturgii Kościoła. Księga Jubileuszowa dedykowana Księdzu Arcybiskupowi Damianowi Zimoniowi Metropolicie Katowickiemu w 25. rocznicę święceń biskupich*, Katowice 2010, s. 420–425; *Performatywność Liturgii koptyjskiej*, w: E. MATEJA, Z.B. SOLSKI (red.), *Między liturgiką a performatyką. Rekonesans I* (Opolska Biblioteka Teologiczna 128), Opole 2012, 55–61.

O. prof. dr hab. Sebastian, Andrzej Jasiński OFM
(ur. 04.10.1953 w Bytomiu),
kierownik Katedry Egzegezy Ksiąg Starego Testamentu

W 1980 r. przyjął święcenia kapłańskie i obronił pracę magisterską na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie pracy zatytułowanej: *Figury typologiczne w Liście św. Pawła do Rzymian*, pisanej na seminarium naukowym u prof. dr. hab. Hugolina Langkammera. W latach 1981–1985 odbył studia specjalistyczne z zakresu teologii biblijnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1993 r. otrzymał tytuł licencjusza, a w 1985 r. obronił pracę doktorską, napisaną pod kierunkiem o. prof. dr. hab. Hugolina Langkammera na temat: *Aion w Nowym Testamencie*. Od 1985 r. prowadzi zajęcia dydaktyczne w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów w Katowicach Panewnikach, a w latach 1987–1994 w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w Opolu, filii KUL. W latach 1986–1987 odbył studia specjalistyczne w Franciszkańskiej Szkole Biblijnej w Jerozolimie, gdzie otrzymał w 1987 r. dyplom z wiedzy biblijno-archeologicznej na podstawie pracy: *Rola Boga Ojca w dziele zbawienia w Liście do Galatów* (tekst włoski), napisanej na seminarium naukowym u prof. M. Buscemmiego. W 1992 r. na Wydziale Teologii KUL przeprowadził kolokwium habilitacyjne na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt.: *Według postanowienia wiecznego Boga. Aionios w Nowym Testamencie*, Opole 1991, ss. 424. W latach 1992–1993 odbył studia na Katolickim Uniwersytecie Ameryki w Waszyngtonie (wolny słuchacz). Od 1993 r. jest wykładowcą na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu, a od 1994 r. prowadzi zajęcia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

W 2000 r. otrzymał naukowy tytuł profesora (belwederski). W 2003 r. został profesorem zwyczajnym. Obecnie jest kierownikiem Katedry Egzegezy Ksiąg ST na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Jego główne nurty badawcze:

1. Zagadnienia czasu i wieczności w Biblii.
2. Teologia św. Pawła.
3. Prorok Ezechiel i przesłanie zawarte w jego księdze (*Komentarz do Księgi Proroka Ezechiela. Rozdziały 1–10* [Opolska Biblioteka Teologiczna 77], Opole 2005; *Komentarz do Księgi Proroka Ezechiela. Rozdziały 11–20* [Opolska Biblioteka Teologiczna 111], Opole 2009; *Komentarz do Księgi Proroka Ezechiela. Rozdziały 21–30*, Opole 2013 [Opolska Biblioteka Teologiczna 130]).

Dorobek naukowy o. prof. Sebastiana Jasińskiego jest bogaty; oprócz już wymienionego komentarza do Księgi Ezechiela warto przytoczyć jeszcze niektóre pozycje głównie z lat 2009–2012: *Falszywi prorocy (Ez 13, 1-16)*, w: W. CHROSTOWSKI (red.), *Jak śmierć potężna jest miłość*, Ząbki 2009, 108–126; *Chrystus i Jego kapłaństwo*, „Szkola Seraficka” 5 (2009), 117–132; *Nieśmiertelność*, w: EK, t. XIII, 1218–1220;

Prorocy epoki królewskiej, w: I.S. LEDWOŃ (red.), *Stary Testament a religie*, Lublin 2009, 163–196; *Pokutna modlitwa psalmisty*, w: E. MATEJA, R. PIERSKAŁA (red.), *Wezwani do nawrócenia. Z teologii pokuty i pojednania. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu profesorowi Helmutowi Janowi Sobeczcze z okazji 70. rocznicy urodzin i 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej* (Opolska Biblioteka Teologiczna 114), Opole 2009, 205–216; *Historia obecności franciszkanów w Betlejem*, „Scriptura Sacra” 13–14 (2009–2010), 31–42; *Tło historyczne powstania ruchu franciszkańskiego*, „Szkola Seraficka” 6 (2010), 7–19; *Św. Paweł: Szawel powołany do służby Ewangelii*, „Szkola Seraficka” 7 (2010), 9–25; *Kapłaństwo starotestamentalne*, w: M. WORBS, *O kapłaństwie dziś* (Sympozja 79), Opole 2010, 21–36; *Drogi odnowy człowieka (Ez 18,1-32)*, w: K. GŁOMBIK (red.), *Sakrament pokuty wobec problemów współczesności* (Opolska Biblioteka Teologiczna 122), Opole 2011, 38–57; *Znak TAU w kontekście biblijnym i franciszkańskim*, w: A. PACIOREK (red.), *Krzyż Twój wielbimy* (Scripturae Lumen 3), Tarnów 2011, 69–88; *Jezus z Nazaretu – nadzieja świata. Świadectwo Josepha Ratzingerta – Benedykta XVI*, „Colloquia Theologica” 15 (2011), 29–54; *Droga nowego poznania Jahwe (Ez 22,1-16)*, w: M. BASIUK, A. MALINA (red.), *Bądźcie Moimi świadkami*, Warszawa 2012, 84–109; *Jerozolima w obliczu przelomowych wydarzeń (Ez 21,1-12)*, w: W. CHROSTOWSKI, B. STRZAŁKOWSKA (red.), *Patrzmy na Jezusa, który nam przewidzi w wierze*, Warszawa 2012, 163–184; *Osoba Jezusa Chrystusa w pracach egzegetyczno-teologicznych o. prof. Hugolina Langkammera OFM*, w: F. WOLNIK (red.), *Kościół na Śląsku. Z dziejów kultury i życia religijnego* (Opolska Biblioteka Teologiczna 127), Opole 2012, 83–112; *Odwołana żałoba. Ostatni dialog Ezechiela w obliczu nadchodzącej katastrofy Jerozolimy (Ez 24,15-27)*, w: Z. GLAESER (red.), *Człowiek dialogu*, Opole 2012, 245–270.

Ks. dr hab. Krystian Ziaja
(ur. 2.11.1951 w Pyskowicach),
kierownik Katedry Egzegezy Ksiąg Nowego Testamentu

W 1976 r. przyjął święcenia kapłańskie, rok później uzyskał tytuł magistra nauk teologicznych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie pracy *Motywy biblijne w Godzinkach o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny*. W 1978 r. podjął studia biblijne licencjacko-doktoranckie w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1979 r. po przedstawieniu pracy pt. *Problemy literacko-egzegetyczne wyroczni Ha 2,1-4* i złożeniu przewidzianych egzaminów uzyskał licencjat. W 1981 r. ukończył studia doktoranckie i kontynuował pracę nad ukończeniem rozprawy doktorskiej. W czerwcu 1991 r. uzyskał stopień naukowy doktora teologii w Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu na podstawie rozprawy *Aman u Proroków VIII/ VII w. a nawiązania nowotestamentalne*.

W październiku 1991 r. został mianowany wykładowcą Pisma Świętego Starego Testamentu w Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie. Od tego roku do powstania Uniwersytetu Opolskiego był również zatrudniony w filii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Opolu. W latach 1981–1991 prowadził także zajęcia dydaktyczne z zakresu Pisma Świętego na kursie katechetycznym w Zabrzcu. Od 1991 r. jest członkiem towarzystwa naukowego *Görres-Gesellschaft zur Pflege der Wissenschaft*. W latach 2002–2010 był zastępcą redaktora naczelnego „Scriptura Sacra”.

Po powstaniu 1 października 1994 r. Uniwersytetu w Opolu z Wydziałem Teologicznym został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Egzegezy Ksiąg Nowego Testamentu. Od tego czasu prowadzi wykłady z egzegezy ksiąg Nowego Testamentu. 1 października 2006 r. została mu powierzona funkcja p.o. kierownika Katedry Egzegezy Ksiąg Nowego Testamentu. Od 1 września 2008 r. pełni funkcję kierownika ww. Katedry. W kwietniu 2009 r. po przeprowadzeniu kolokwium habilitacyjnego na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt.: *Motywy etyczne w terminologii κρίνω – κρίσις w Ewangelii św. Łukasza* (Opolska Biblioteka Teologiczna 107), Opole 2008, ss. 232, uzyskał stopień doktora habilitowanego.

Od doktoratu jego zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się na lingwistycznym aspekcie egzegezy ksiąg biblijnych. W pracy doktorskiej starał się zgłębić znaczenie terminu i pojęcia *aman*, a w rozprawie habilitacyjnej oparł się całkowicie na metodzie lingwistycznej. Ponadto w sferze jego zainteresowań znajdują się następujące tematy: terminologia sądownicza u Łk; miłosierdzie, ubóstwo, bogactwo i chciwość w trzeciej Ewangelii; hymny modlitewne w trzeciej Ewangelii; Ewangelia Dzieciństwa Mt (1–2) i Łk (1–2); mowy w Dziejach Apostolskich. Z dorobku naukowego z lat 2009–2012 można przykładowo wymienić kilka artykułów: *Jezus nie odtrąca grzesznicy* (Łk 7,36-50), w: E. MATEJA, R. PIERSKAŁA (red.), *Wezwani do nawrócenia. Z teologii pokuty i pojednania. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu profesorowi Helmutowi Janowi Sobeczce z okazji 70. rocznicy urodzin i 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej* (Opolska Biblioteka Teologiczna 114), Opole 2009, s. 217–223; *Kapłaństwo w świetle Listów Pasterskich Nowego Testamentu*, w: M. WORBS (red.), *Kapłaństwo dziś* (Sympozja 79), Opole 2010, s. 37–52; *Wybrane motywy biblijne z Ksiąg Jozuego i Sędziów w „Godzinkach o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny”*, RBL XLIII, Kraków 2010, s. 79–92; *Prace naukowe napisane pod kierunkiem księdza profesora Janusza Czernieckiego oraz prace recenzowane*, w: B. POŁOK, K. ZIAJA (red.), *Adveniat regnum tuum. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu profesorowi Januszowi Czernieckiemu z okazji złotego jubileuszu kapłaństwa, 75. rocznicy urodzin i 48 lat pracy naukowo-dydaktycznej* (Opolska Biblioteka Teologiczna 117), Opole 2010, s. 13–19; *Ostrzeżenie przed chciwością* (Łk 12,13-21), „Studia teologiczno-historyczne Śląska Opolskiego” (2011), nr 31 s. 213–226; *Specyfika dialogu w Ewangelii św. Jana na przykładzie dialogu z Samarytanką*, w: Z. GLAESER (red.), *Człowiek dialogu. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu arcybiskupowi Alfonsowi Nossolowi z okazji 80. rocznicy urodzin, 55. rocznicy święceń*

kapłańskich oraz 35. rocznicy święceń biskupich (Opolska Biblioteka Teologiczna 125), Opole 2012, s. 271–288; *Generationenwechsel in der Exegese des Neuen Testaments. Veränderungen in der Methodik und der Fragestellung*, w: K. GŁOMBIK, B. KRANEMANN (red.), *Generationenwechsel in der Theologie. Zmiana pokoleniowa w teologii* (Colloquia Theologica 17), Opole 2012, s. 57–70.

W obszarze zainteresowań ks. K. Ziari jest także historia, zwłaszcza historia parafii, w której jest proboszczem od 1995 r. Historia tej parafii sięga XIII w. Wspomniane zainteresowania zaowocowały w ostatnim czasie wydaniem pozycji: *Parafia Matki Boskiej Szkaplerznej w Chrzęszczycach (Kościół, kapliczki i krzyże przydrożne)*, Opole 2010, ss. 33, oraz opublikowaniem artykułu: *Z historii parafii Chrzęszczycy*, w: F. WOLNIK (red.), *Kościół na Śląsku. Z dziejów kultury i życia religijnego. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu biskupowi Janowi Kopcowi z okazji 65-lecia urodzin, 40-lecia prezbiteratu, 20-lecia sakry biskupiej i 30-lecia pracy naukowej* (Opolska Biblioteka Teologiczna 127), Opole 2012, s. 267–277.

Ks. dr Waław Borek

(ur. 2.09.1966 w Woźnikach),

adiunkt Katedry Egzegezy Ksiąg Nowego Testamentu

Studia biblijne odbył na Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie. Licencjat z nauk biblijnych uzyskał pod kierunkiem o. prof. K. Stocka SJ na Papieskim Instytucie Biblijnym. Doktorat na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie z teologii biblijnej (2004) pod kierunkiem o. prof. Scotta Brodeura SJ poświęcił zagadnieniom jedności i wzajemności członków w Ciele Chrystusa rozumianym, jako Kościół. Praca została w całości opublikowana i wydana we Włoszech w naukowej serii uniwersyteckiej *Tesi Gregoriana, Serie Teologia* (nr 115) pt. *Unità e reciprocità delle membra della Chiesa. Studio esegetico-teologico di 1 Cor 12,21-26; Rom 12,3-8; Ef 4,25-5,2*, Roma 2004.

Książka ta, wielokrotnie komentowana i opisywana w naukowych czasopismach *IFED Studia di teologia*, Padova, (17 [2005], s. 193–194) czy też *ArchTeolGran* (69 [2006], s. 301–302), znalazła się w prestiżowym *New Testament Abstract, Weston Jesuit School of Theology*, Cambridge, t. 49 nr 3 (2005), s. 607. Na książkę zwracają też uwagę R. Fabris i S. Romanello w swoim wprowadzeniu do lektury św. Pawła: *Introduzione alla lettura di Paolo*, Roma 2006, s. 244–245.

W latach 2005–2007 pracował na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego, od 2007 r. jest zatrudniony na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Obecna jego działalność naukowa skoncentrowana jest wokół zastosowania metody retorycznej zarówno grecko-rzymskiej, jak i semickiej we współczesnej bibliistyce. Widać to zwłaszcza w jego zaangażowaniu w pracach na rzecz międzynarodowego stowarzysze-

nia *Society for the Study of Biblical and Semitic Rhetoric* (RBS), którego jest aktywnym członkiem. Będąc jednocześnie redaktorem naczelnym rocznika biblijnego „Scriptura Sacra” wydawanego na naszym Wydziale, próbuje znaleźć niszę tematyczną właśnie z dziedziny szeroko rozumianej retoryki i nadaje specyfikę temu czasopismu poprzez stworzenie w nim działu z retoryki biblijnej. Po przejściu przez niego kierownictwa w redakcji, biblijne czasopismo Wydziału Teologicznego UO znalazło się w bazie ERIH wraz z punktacją w *Impact Factor*.

Członkostwo w *Centro Studi Scuola Abbà del Movimento dei Focolari* w zakresie teologii biblijnej zaowocowało już dwoma opracowaniami not egzegetycznych do *Il Vangelo del Giorno – Letture, note esegetiche, esperienze, testimoni*, wydawanymi w Rzymie przez *Città Nuova*. Dzięki temu nazwisko pracownika naszego Wydziału pojawia się w gronie znanych teologów jak Fabio Ciardi czy Roberto Catalano.

Jako moderator Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II dał się poznać nie tylko w diecezji gliwickiej (poprzez szeroko zakrojone inicjatywy biblijne typu: adoracja słowa Bożego, czy warsztaty biblijne w Centrum Edukacyjnym Jana Pawła II w Gliwicach) i opolskiej (Opolskie spotkania biblijne), ale także w całej Polsce dzięki udziałowi w programach biblijnych Telewizji Trwam (11 odcinków w „Namioście Słowa”), czy Radiu Maryja w audycjach komentujących niedzielą liturgię słowa.

Obecnie jest kierownikiem podyplomowych studiów „wiedza o Biblii”, a także rektorem Radiowej Akademii Biblijnej „Dobry wieczór ze Słowem” w Radiu Plus Opole, także prowadzonej pod auspicjami Dzieła Biblijnego.

Ks. dr Andrzej Demitrów
(ur. 6.11.1971 w Strzelcach Opolskich),
adiunkt Katedry Egzegezy Ksiąg Starego Testamentu

Studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologicznym w Opolu zwieńczył 17 lutego 1997 r. dyplomem magisterskim z teologii w zakresie patrystyki na podstawie pracy pt. *Orygenesowa interpretacja Pisma Świętego w rozumieniu Henri de Lubac*, napisanej pod kierunkiem ks. dr. Norberta Widoka.

Po przyjęciu święceń kapłańskich 17 maja 1997 r. został skierowany na studia specjalistyczne z nauk biblijnych w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie. 14 lutego 2002 r. uzyskał licencjat nauk biblijnych na podstawie pracy „*Rabbim*” in Is 52,13–53,12. *Il loro significato e l'identificazione*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Horacio Simian-Yofre SJ. Kontynuując badania naukowe w Papieskim Instytucie Biblijnym, zajmował się tematyką modlitwy w Księdze Syracydesa. Redakcja pracy doktorskiej została zwieńczona obroną w tymże Instytucie 5 kwietnia 2011 r. na podstawie rozprawy: *Quattro oranti nell'Elogio dei Padri (Sir 44–49). Studio dei testi e delle tradizioni*. Na podstawie publikacji powyższej rozprawy otrzymał dyplom *Doctor in Re Biblica*.

Od 1 października 2006 r. prowadził zajęcia zlecone z egzegezy ksiąg historycznych i prorockich oraz ze wstępu ogólnego do Pisma Świętego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego. Od 2007 r. zatrudniony jest na tymże Wydziale w wymiarze jako asystent, a od 2011 r. jako adiunkt w Katedrze Egzegezy Ksiąg Starego Testamentu. Swoje zainteresowania naukowe koncentruje wokół tematyki związanej z następującymi zagadnieniami:

- tradycje paschalne Izraela w ST i NT;
- Sługa Pański w Księdze Izajasza i jego możliwe identyfikacje;
- postacie modlitwy w ST;
- egzegeza Psalmów;
- powołania prorockie;
- mądrość i mędrzec w księgach prorockich.

Tematy te stały się przedmiotem pracy dydaktycznej na Wydziale Teologicznym w ramach wykładów i konwersatoriów. W ramach apostołstwa biblijnego i popularyzacji Pisma Świętego prowadzi od 2006 r. cotygodniowe spotkania *lectio divina* przy Duszpasterstwie Akademickim *Resurrexit* w Opolu. Od września 2012 r. współtworzy program Radiowej Akademii Biblijnej w Radio Plus. Od października 2012 r. jest zastępcą redaktora naczelnego czasopisma „Scriptura sacra”. Pełniąc od 4 lipca 2011 r. funkcję wikariusza biskupiego ds. życia konsekrowanego w diecezji opolskiej, prowadzi spotkania i konferencje o tematyce biblijnej, ukierunkowane na formację osób konsekrowanych.

Zespół biblistów środowiska opolskiego jest nieliczny, ale staramy się wnieść jak najwięcej w rozwój polskiej biblistyki poprzez propagowanie różnych metod pracy nad tekstem Starego i Nowego Testamentu. Nie bez znaczenia jest również nasza praca na płaszczyźnie duszpasterstwa biblijnego przez popularyzowanie i przybliżanie różnym środowiskom przesłania naszej Księgi Życia – Biblii.

